

§ 89

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Sampo Terhon ym. valtuustoaloitteesta ikääntyneille jaettavista kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä

HEL 2020-001925 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Sampo Terhon ym. valtuustoaloitteesta ikääntyville jaettavista kenkiin kiinnitettävistä liukuesteistä:

”Helsingin hyvinvointisuunnitelman painopiste 'elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat' tavoittelee Helsinkiä, jossa kaikki kaupunginosat ovat eläviä, viihtyisiä ja omaleimaisia ja asukkaat tuntevat kaupunginosan omakseen. Yhdyskuntasuunnittelulla ja ympäristön ylläpidolla vaikutetaan osaltaan kaupungin turvallisuuteen ja viihtyisyyteen. Tapaturmat niin liikenteessä kuin kotona ja vapaa-ajalla aiheuttavat inhimillistä kärsimystä ja sairaanhoidon tarvetta kaikenikäisille helsinkiläisille.

Etenkin kaatumiset ja liukastumiset ovat yleisiä tapaturmia, minkä vuoksi niihin panostetaan toimialojen yhteistyönä viestinnällä sekä laatimalla suunnitelma liukastumisten ja koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemiseksi.

Sosiaali- ja terveystoimessa henkilöstöä koulutetaan säännöllisesti tunnistamaan kaatumisriski ja toteuttamaan kaatumista ehkäiseviä toimenpiteitä lonkkamurtuman Käypä hoito -suosituksen mukaisesti. Toimialalla on käytössä RAI-arviointi kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa. Arvioinnin avulla saadaan kaatumisriskin arvio, jonka perusteella suunnitellaan moniammatillisesti korjaavia toimia IKINÄ-toimintamallin mukaisesti. Erityisen tärkeitä toimenpiteitä ovat tasapainon ja liikkumisen vahvistaminen sekä hyvän ravitsemuksen turvaaminen.

Palvelutarpeen arvioinnissa arvioidaan myös kaatumisen riskiä ja sovietaan korjaavista toimenpiteistä. Helsingin sairaalassa kaatumisriskiä arvioidaan FRAT-menetelmällä, joka on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisema lyhyt kaatumisvaaran arviointimenetelmä. Tiedot potilaan kaatumisvaarasta ja osastolla toteutetut yksilölliset toimenpiteet kaatumisen ehkäisemiseksi sekä jatkohoidoksi suositeltavat keinot ja ohjeet liikuntakyvyn ylläpitämiseksi siirtyvät kirjattuna jatkohoitopaikkaan tai kotihoitoon Pegasoksen loppuarviossa. Tulevaan Apotti-järjestelmään on integroitu kaatumisriskin arviointi.

Kuten edellä todettiin, ikääntyneen henkilön kaatumisriskin arvioiminen edellyttää yksilöllistä selvitystä, joka kattaa henkilön terveydentilan ja liikuntakyvyn, elintavat, asumis- ja ympäristöolosuhteet sekä omat näkemykset ja toiveet. Kaatumisen ehkäisytoimet valitaan näiden pohjalta yksilöllisesti. Kenkiin kiinnitettävät liukuesteet ovat yksi mahdollinen toimenpide, mutta ne eivät sovi kaikille. Henkilön saattaa esimerkiksi olla vaikea asettaa liukuesteitä paikoilleen ja ottaa niitä pois. Liukuesteet voivat myös lisätä kaatumisriskiä julkisissa sisätiloissa kuten metroasemilla ja kauppakeskuksissa.

Ehdotuksen kustannusvaikutukset

Vuonna 2020 yli 70-vuotiaita helsinkiläisiä on noin 81 000. Lähimmän viiden vuoden aikana heidän määränsä lisääntyy noin 2 000 vuosittain. Olettaen, että liukuesteen hinta olisi 15 euroa kappale, välittömät kustannukset olisivat vuonna 2020 noin 1,2 miljoonaa euroa ja seuraavien vuosien kustannukset noin 30 000 euroa vuodessa. Tämän lisäksi ehdotuksesta aiheutuu välillisiä kustannuksia ja hallinnollista työtä. Jotta taloudellinen panos olisi kustannustehokas, sen pitäisi estää ensimmäisenä vuonna noin 2 500 ja seuraavina vuosina vuosittain noin 63 polikliinistä hoitoa vaativaa kaatumistapausta, tai vastaavasti estää yläraajamurtumia ensimmäisenä vuonna 473 ja sen jälkeen vuosittain noin 12 kappaletta. Laskelmassa ei ole mukana välillisiä tai hallinnollisia kustannuksia.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää kaatumisen ehkäisyä tärkeänä kaikissa ikäryhmissä ja erityisesti ikääntyneillä. Työhön tarvitaan kaikkia toimialoja ja myös kaupungin asukkaita. Sosiaali- ja terveydenhuollossa asia otetaan esille ikääntyneitä kohdattaessa. Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo edelleen, kuten lausunnossaan valtuutettu Nina Hurun ym. vastaavan sisältöiseen talousarvioaloitteeseen 29.08.2017 § 227, että yksittäisenä toimenpiteenä maksuttomien liukuesteiden jakaminen kaikille ikääntyneille ei ole kannatettava, koska ratkaisu ei sovelu jokaiselle eikä sen kustannushyötyä ole voitu todentaa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ikääntyneiden kaatumistapaturmilla on merkittäviä kielteisiä inhimillisiä, terveydellisiä ja taloudellisia vaikutuksia, joten niiden ehkäisy on tärkeää. Kaatumisen ehkäisyyn voidaan vaikuttaa useilla eri tavoilla, jotka tulee suunnitella yksilöllisesti. Kenkiin kiinnitettävät liukuesteet voivat ehkäistä kaatumista, mutta voivat myös aiheuttaa niitä."

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin
+358 9 310 5015
Faksi
+358 9 310 42504

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
F11880001200052430
Alv.nro
FI02012566

02.06.2020

Asia/6

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sampo Terhon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Sampo Terhon ym. valtuustoaloitteesta koskien ikääntyneille jaettavia kenkiin kiinnitettäviä liukuesteit. Lausuntoa on pyydetty 16.6.2020 mennessä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Sampo Terhon aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano